

## In dit nummer onder andere:

- |                          |   |        |
|--------------------------|---|--------|
| <input type="checkbox"/> | Werkruimte van Heemkondekring 'Loon op 't Sandt'          | pag. 2 |
| <input type="checkbox"/> | Fotowerkgroep bekijkt foto's met bewoners van De Venloene | pag. 3 |
| <input type="checkbox"/> | Taak voor de gemeente bij het behoud van monumenten       | pag. 3 |
| <input type="checkbox"/> | Plattelandsverloedering (leegstand agrarische gebouwen)   | pag. 3 |
| <input type="checkbox"/> | Den Bosch doet onderzoek naar oude stadspoort             | pag. 3 |
| <input type="checkbox"/> | De nieuwe Omgevingswet                                    | pag. 4 |
| <input type="checkbox"/> | Interieurs beter beschermd in nieuwe Erfgoedwet           | pag. 4 |
| <input type="checkbox"/> | Rijksdienst brengt militair erfgoed in kaart              | pag. 5 |
| <input type="checkbox"/> | Schenkeningen   | pag. 5 |
| <input type="checkbox"/> | Vakatures, jaarprogramma en contributie-inning            | pag. 6 |

## Heemmiddag in De Venloene

Donderdag **12 mei 2016** presenteert de foto- en filmwerkgroep van Heemkondekring Loon op 't Sandt aan de bewoners van De Venloene een film, die op 4 februari 2006 door Frans van Dongen is aangeboden aan Koninklijke Harmonie Sophia's Vereniging.

De film is ingesproken en laat veel facetten van het Loonse dorpsleven zien. Op de achtergrond zijn diverse muziekkuitvoeringen te horen. Wij nodigen de leden van de heemkondekring uit om hierbij aanwezig te zijn. Aanvang 13.30 uur.

*André van Rijswoud, voorzitter*

## Woensdag 15 juni 2016 Fietstocht naar museum 'Onder den Hooizolder'

Het duurt nog even maar dan organiseert Heemkondekring Loon op 't Sandt voor u weer een mooie fietstocht naar Berkel-Enschot naar een heus museum van de familie Koenen.

In het groene buitengebied van Berkel-Enschot, tegen de rand van Udenhout en Tilburg, ligt een uit 1870 daterende keuterboerderijtje met een familiegeschiedenis van meer dan 140 jaar.

Met recht kan het een familiemuseum genoemd worden. Vele tentoongestelde voorwerpen op allerlei gebied komen direct uit de familie en zijn ook daadwerkelijk door hen gebruikt.

Maar niet alleen familiestukken zijn te bewonderen. In de loop der jaren hebben veel bezoekers een bijdrage geleverd aan dit unieke kleinschalige mu-

seum waar U zich bij binnenkomst direct - als door een tijdsmachine gelanceerd - terug voelt gaan naar grootmoeders tijd.

We vertrekken stipt om 19.00 uur vanaf het Weteringplein en fietsen op ons gemak naar Berkel-Enschot. De afstand is acht kilometer. Neem bij warm weer voldoende water mee voor onderweg! Van het aantal deelnemers hangt het af of de rondleiding in het museum in één of twee groepen zal gebeuren. De rondleiding neemt ongeveer 50 minuten tijd in beslag. Na de rondgang langs de gereedschappen, de nostalgische keuken, het devotiehoekje, woonkamergedeelte en nog meer kunt U in de Zwijnestel of bij mooi weer in de tuin genieten van een heerlijk kopje koffie of thee en napraten over al dat moois.

Omdat de familie Koenen graag wil weten op hoeveel bezoekers ze mogen rekenen, willen wij graag vooraf weten of u meefietst. Een mailtje naar: [secretaris@heemkondekringloonoptsandt.nl](mailto:secretaris@heemkondekringloonoptsandt.nl) of een telefoontje naar nummer 06-44416825 (voorzitter André van Rijswoud) is voldoende. De organisatie is in handen van Mia Janssen en James Hannam. □



## Werkruimte Heemkundekring 'Loon op 't Sandt'

Beste leden van Heemkundekring Loon op 't Sandt,

Op het moment dat de nieuwe *Nieuwsflitsen* aan u gepresenteerd gaat worden heb ik van de redactie van 'Nieuwsflitsen' extra ruimte gekregen voor een belangrijk bericht.

De meeste leden hebben in Rond de Toren kennis kunnen nemen van een artikel over de toekomstplannen van de **Wetering Plan Groep**. U heeft kunnen lezen dat de heemkundekring ook deelnemer is in deze plangroep die bespreekt en adviseert aan de gemeente hoe De Wetering functioneler ingericht kan worden zodat deze voor meer gebruikers beschikbaar kan komen. Vanuit de kennis die wij krijgen tijdens die vergaderingen, hebben wij vastgesteld dat de metamorfose, die De Wetering moet ondergaan, mogelijk niet voor 2018 gerealiseerd is. Een groot aantal leden uit de werkgroepen hebben bezwaar gemaakt tegen het plan om de activiteiten voor de komende jaren in de toegezegde kelderruimte onder het toneel van De Wetering uit te voeren. Een andere passende werkruimte is daar op dit moment niet voorhanden; daar hebben wij als kring ook begrip voor, maar het is onze taak te luisteren naar onze leden.

Ons huurcontract bij de Scouting Pastoor Simons Groep eindigt op 31 augustus van dit jaar.

Dit is voor ons aanleiding geweest om met het bestuur van de Scouting te bespreken of zij ons konden helpen door verlenging van ons huurcontract.

Het bestuur van de Scouting is inmiddels overtuigd dat een verhuizing naar de kelderruimte van De Wetering voor de komende periode voor onze kring geen oplossing is en heeft na ampel beraad besloten dat wij onze werkruimte De Kletterenhoef kunnen behouden tot De Wetering is aangepast (verbouwd).

Dit is een mooi bericht en een mooie geste van de Scouting die wij zeer waarderen. Wij bedanken dan ook allen die aan deze positieve besluitvorming hebben bijgedragen.

U kunt dus in de komende tijd gewoon naar de Klokkenlaan blijven komen en als het moment rijp is om daadwerkelijk een nieuwe ruimte in De Wetering te betrekken (dit is het uitgangspunt, de heemkundekring hoort hier thuis), kom ik hier graag tijdig op terug.

Met hartelijke groet,

André van Rijswoud, voorzitter



## Fotowerkgroep in De Venloene

Op donderdag 31 maart hebben de medewerkers van de fotowerkgroep zitting gehouden op het marktplein in De Venloene. Samen met veel bewoners hebben zij bij een aantal foto's weer nieuwe persoonsnamen kunnen noteren.

Het idee van de werkgroep om een scanner mee te nemen is niet onverdienlijk geweest. Er zijn veel foto's gescand en verschillende bewoners namen de moeite om even terug te gaan naar hun woonkamer om meer foto's te halen.

Een en ander bleek een waardevolle aanvulling op onze collectie te zijn.

Op 30 juni a.s. houden wij nog een keer zo'n bijeenkomst. □



© Evelien Ijpelaar

## Gemeenten moeten handhaven voor behoud van monumenten

Erfgoedvereniging Heemschut vindt dat gemeenten te weinig doen om monumenteigenaren te dwingen tot onderhoud. Volgens de vereniging, die zich inzet voor behoud van monumentaal erfgoed in Nederland, worden diverse historische boerderijen en woonhuizen met verval of sloop bedreigd.

### Erfgoedwet

Met de inwerkingtreding in de loop van dit jaar van de Erfgoedwet kunnen gemeenten eigenaren eenvoudiger dwingen om hun gemeentelijk, provinciaal of rijksmonument in goede staat te houden. Volgens Heemschut kan dat ook nu al, maar maken veel gemeenten daar nauwelijks werk van. 'Uit jurisprudentie blijkt dat gemeenten eigenaren aan hun onderhoudsplicht kunnen houden; in de nieuwe wet wordt dat nu helder vastgelegd', zegt woordvoerder Mathijs Witte.

*Erfgoedstem 11-3-2016*

## Plattelandsverloedering

Door de leegstand van agrarische gebouwen dreigt het Nederlandse platteland te verloederen. Daarvoor waarschuwt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

De VNG werkt aan plannen om die verloedering tegen te gaan, bijvoorbeeld door boerderijen (agrarische bestemming) een gewone woonbestemming te geven. Maar het zal een tijd duren voordat dat plan zal worden uitgevoerd, zegt de VNG. Dat heeft te maken met allerlei belangen.

Makelaars roepen gemeenten, vooral in het noorden en zuiden van het land, op om de bestemmingsplannen met spoed aan te passen om grote

leegstand te voorkomen. Dat gaat volgens hen niet gemakkelijk omdat gemeenten vaak nog met onverkochte bouw kavels zitten. Die moeten eerst worden verkocht voordat ze willen overwegen de leegstand aan te pakken door het bestemmingsplan aan te passen, zeggen de makelaars.

Mensen die nu een leegstaande boerderij willen kopen om er te wonen, moeten bijvoorbeeld koeien houden of gewassen telen. Ze mogen dus niet van de hectare grond rond het huis een grote tuin maken. Zolang dat niet verandert, wordt de leegstand alleen maar groter.

*Erfgoedstem 14 maart 2016*

## Den Bosch doet onderzoek naar oude stadspoort

De gemeente Den Bosch begint half april met een archeologisch onderzoek naar de restanten van de voormalige stadspoort, de Pieckepoort. Het onderzoek naar de toegangspoort (Wilhelminaplein) naar de stad vanuit Vught duurt ongeveer drie maanden. Bij de nieuwe inrichting van het plein was al onderzoek gedaan naar de stadsmuren en het ravelijn. De gemeente heeft de archeologische gegevens nodig voor de restauratie van de vestingwerken. De muren aan de zijde van het Wilhelminaplein moeten nog aangepakt worden.

Het onderzoek wordt gekoppeld aan het Jeroen Bosch-500-jaar omdat de poort er in de tijd van de schilder stond. Publiek kan tijdens de opgravingen komen kijken en vrijwilligers mogen helpen bij de opgravingen. Er wordt ook een webcam geplaatst.

*Brabants Dagblad 25-2-2016*



## De nieuwe Omgevingswet

De Eerste Kamer heeft op dinsdag 22 maart 2016 in zeer grote meerderheid ingestemd met het wetsvoorstel Omgevingswet. Dit wetsvoorstel werd eerder al op 1 juli 2015 met een zeer ruime meerderheid aangenomen door de Tweede Kamer. De Omgevingswet treedt in 2018 in werking.

### Integrale wet voor de fysieke leefomgeving

De Omgevingswet staat voor een integrale benadering van de fysieke leefomgeving en bundelt wetten en regels op het gebied van ruimtelijke ordening, bouwen, milieu, infrastructuur, water enzovoorts. De wet is ook van groot belang voor het behoud van cultureel erfgoed dat zich bevindt in de fysieke leefomgeving. Zo geeft de wet bijvoorbeeld regels voor de vergunningverlening rondom rijksmonumenten en voor het rekening houden met cultureel erfgoed in gemeentelijke omgevingsplannen, zoals met bekende of te verwachten archeologische monumenten.

### Invoeringswet

Op dit moment werkt het Ministerie van Infrastructuur en Milieu samen met de andere betrokken departementen aan het opstellen van de Invoeringswet. Deze wet regelt de invoering van de Omgevingswet, maar ook het overgangsrecht om de rechtsgevolgen vast te stellen van sommige bestaande wettelijke bepalingen die komen te vervallen. Zo moeten de beschermde stads- en dorpsgezichten die zijn aangewezen op grond van de Monumentenwet 1988 worden 'overgezet' naar een instructiebesluit op grond van de Omgevingswet.

### Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB)

In samenspraak met onder andere koepelorganisaties, overheden en het bedrijfsleven worden vier Algemene Maatregelen van Bestuur voorbereid. Deze bevatten regels voor de uitvoering van de Omgevingswet, zoals wie het bevoegd gezag is in concrete situaties, of welke handelingen vergunningvrij zijn. De AMvB's gaan op 1 juli 2016 naar het parlement en zijn tot 1 oktober 2016 onderwerp van publieke consultatie.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu organiseren daarvoor één of meer informatiebijeenkomsten voor de erfgoedsector waarbij de AMvB's centraal staan. De Invoeringswet en de AMvB's gaan daarna naar de Tweede en de Eerste Kamer. Tot slot moet een digitaal stelsel worden ontwikkeld om de wet in de praktijk te kunnen laten werken, zodat de Omgevingswet uiteindelijk in 2018 in werking kan treden.

Met de Omgevingswet en de nieuwe Erfgoedwet die op 1 juli 2016 ingaat, is de zorg voor het cultureel erfgoed straks in twee wetten bijeengebracht.

*Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 22-3-2016*

## Het beschermen van (historische) interieurs

Er zullen maar weinig mensen zijn, die beweren dat een interieur niet van invloed is op de beleving van een monument. Een ridderzaal in een fraai kasteel met harnassen tegen de muur, hellebaarden aan de wand en in het midden een fraaie eikenhouten tafel met statige zetels maakt toch meer indruk dan dezelfde zaal gevuld met verhuisdozen. Toch kunnen vrij kale, onafgewerkte interieurs van een hoge schoonheid zijn.

De mogelijkheden onder de (op zijn laatste benen lopende) Monumentenwet interieurs te beschermen zijn zeer beperkt. Er geldt namelijk het aard en nagelvastprincipe: als het onderdeel (de klok, de stoel, het wandtapijt) niet fysiek verbonden is met het monument, dan valt het niet onder de Monumentenwet. Daarbij moet ook duidelijk sprake zijn van een onderdeel van een monument zonder welke het monument als incompleet moet worden beschouwd. Schouwen, deuren, plafondschilderingen worden dus wel beschermd, maar de eerder genoemde hellebaarden, zetels, harnassen en tafel (vrijwel) nooit. De regelgeving is wel een beetje grillig, want bij het interieur van kerken vallen doopvonten, preekstoelen en kerkbanken vaak wel onder de Monumentenwet. En dan is er natuurlijk een grijs tussengebied: wat te denken van wandtapijten en kroonluchters?

### Oude Monumentenwet

De bescherming van interieurs werd in de Monumentenwet en diens voorganger stiefmoederlijk behandeld. Daar is alle reden voor: men moet zich maar indenken hoe 'fijn' het is te leven in een huis, waar aan het verhangen van een schilderij of het verschuiven van een tafel een vergunningsprocedure van een half jaar is gekoppeld. Aan de andere kant: de belevingswaarde en het belang van een monument schuilt vaak niet alleen in de bouwkundige massa.

### Nieuwe Erfgoedwet

In de nieuwe Erfgoedwet is daarom een kleine stap gezet naar een omvattender bescherming van interieurs. In deze wet is de mogelijkheid geschapen om monumenten en bijbehorende roerende zaken (dus ook interieurs) samen aan te wijzen als ensemble. De maatregel is echter louter administratief van aard: monument en roerende zaken worden samen bijgeschreven in het rijksmonumentenregister. De plicht om de boel bij elkaar te houden is er niet. De eigenaar mag desgewenst zijn fraaie inboedel veranderen, dan wel aan Jan en Alleman verkopen (aan verkoop kunnen echter bij uitzonderlijk belangrijke objecten ook voorwaarden worden gesteld). Maar zo hoopt de regering in ieder geval wel kennis en begrip bij eigenaren, gemeente en het grote publiek te kweken voor het belang van interieurs voor monumenten.

*Erfgoedstem 31 maart 2016.*



## RCE brengt militair erfgoed in kaart

Waar liep de Stelling van Amsterdam? Hoe groot was het inundatiegebied van de Nieuwe Hollandse waterlinie? Of waar bevinden zich Duitse bunkers uit WO II? Vragen waar de nieuwe digitale kaart van ons militair erfgoed van de RCE antwoord op geeft.

Dit instrument is ontwikkeld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in samenwerking met het platform Militair Erfgoed en maakt integraal deel uit van de Landschapsatlas, die in de loop van dit jaar verder zal worden uitgebreid. In deze volledig digitaal te raadplegen atlas komen allerlei thema's aan bod zoals de al eerder dit jaar verschenen kaart over verstedelijking.

### Kazematten en bunkers

De Militaire Landschapskaart geeft niet alleen locaties weer van militaire linies, maar ook van losse objecten, zoals kazematten en bunkers, vanaf de Opstand tegen de Spaanse Filips II tot en met de Koude Oorlog; meer dan vijf eeuwen militaire geschiedenis zijn op de kaart gezet. Het is voor het eerst dat er zo'n volledig overzicht over dit onderwerp beschikbaar is. De kaart bestaat uit meerdere tijdslagen die ook afzonderlijk te raadplegen zijn. De kaart is voor iedereen die zich interesseert voor de zichtbare en soms ook wat minder zichtbare sporen die militaire acties in het Nederlandse landschap hebben achtergelaten.

### Speciale website

De Rijksdienst heeft een speciale website voor cultuurlandschap ingericht: [www.landschapinnl.nl](http://www.landschapinnl.nl). Op deze website is niet alleen te lezen over het militaire landschap, maar ook over andere landschapsthema's, zoals agrarisch landschap, stedenbouw, infrastructuur en maritiem landschap. De militaire landschapskaart is te bekijken via [www.landschapinnl.nl/militaire-landschapskaart](http://www.landschapinnl.nl/militaire-landschapskaart)

### Wat is militair landschap?

Nederlanders zijn er van oudsher goed in om het water naar hun hand te zetten, om het terug te dringen of juist in te zetten voor militaire doeleinden. Bij inundatie werd een uitgestrekt gebied expres onder

water gezet met als doel de vijand tegen te houden of in ieder geval flink te hinderen. Vanaf de 16e tot en met de 20e eeuw, werd inundatie ingezet als belangrijkste troef om de steden te beschermen tegen vijandelijke invallen. Er werden tientallen linies en stellingen aangelegd: ingenieuze systemen van waterwerken bestaande uit sluisjes, stuwen en dammen. Deze systemen strekken zich uit over provincie- en gemeentegrenzen en vormen tot de dag van vandaag landschappelijke ensembles. De waardering voor dit soort erfgoed groeit; de Stelling van Amsterdam is werelderfgoed en de Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt dit jaar integraal aangewezen als rijksmonument.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 18-2-2016

## Schenkeningen

De heemkundekring kreeg in de afgelopen periode schenkingen van:

- fam. van Dooren: koperen bollen, 30 à 40 jaar oud;
- een fotoliefhebber: zwart/ wit vergrotingsapparaat merk Opemus met toebehoren; elektrische tijdschakelaar voor vergroter, glansapparaat, papiersnijmachine, ontwikkelschalen van plastic en emaille, twee ontwikkeltanks voor fotorolletjes, filters en zonnekappen, negatief klemmen, papiertangen, vergrotingsraam, negatiefscope en een houten statief voor camera uit ca. 1900.
- familie Van de Velden-Boons en mevr. Pijnenburg: bidprentjes
- Truus Bennebroek: artikel over Willy Wagemakers in het blad Kap en Koord;
- onbekende schenker: 10 delen Straet en Vaert (1999-2008).

Alle gevers hartelijk dank! □

### Openingstijden De Kletterenhoef

*De normale openingstijden (behalve op feestdagen) van onze werkruimte zijn:*

- *Dinsdag: 9.00-12.00 uur;*  
*Bovendien op de eerste en derde dinsdag van de maand: 13.30-16.00 uur;*
- *Woensdag: 13.30-16.00 uur;*
- *Donderdag: 13.30-16.00 uur.* □

### Nieuwsflitsen 2016

	verschijnt op	kopij inleveren t/m
Nr. 4	1 juli	20 juni
Nr. 5	1 september	20 augustus

## Jaarprogramma 2016

12 mei	Presentatie voor bewoners en leden in De Venloene (zie pg.1)
15 juni	Fietstocht/museumbezoek D'n Hooizolder (zie pg. 1)
30 juni	Fotokijkmiddag in De Venloene (zie pg. 2)
13/20/27 augustus	Historische Dorpswandeling door Jan Vera
10 september	Open Monumentendag
14 september	Ledenvergadering
1 oktober	Uitwisseling met buitenlandse heemkundekring (onder voorbehoud van medewerking)
27 oktober	Fotokijkmiddag in De Venloene
24 november	Lezing ServiceResidentie Molenvijk

Bestuursvergaderingen vinden plaats op iedere eerste dinsdag van de maand. Onderwerpen voor de vergadering graag richten aan onze secretaris, tel 0416-363030 of via de mail:

[secretaris@heemkundekringloonoptsandt.nl](mailto:secretaris@heemkundekringloonoptsandt.nl) □

## Contributie via automatische incasso

In de ledenvergadering van september 2015 heeft de vergadering ingestemd om de contributie voortaan ook via een doorlopende machtiging euro-incasso (beter bekend als een automatische incasso) te laten innen.

Voor de Heemkundekring is dit een kostenbesparing en een efficiëntere manier van contributie-inning.

Medio maart hebt u een brief of e-mail ontvangen waarin werd uitgelegd, hoe het doorlopende machtigingsproces werkt. De bijgevoegde machtiging kunt u invullen en sturen aan of afgeven bij de penningmeester of de secretaris. In mei wordt dan de contributie van uw bankrekening afgeschreven.

Natuurlijk kunt u de contributie ook gewoon aan ons over blijven maken. Echter vanaf 2017 gaan we hiervoor een bijdrage in de administratiekosten vragen.

*Ad Vermeer, penningmeester*

### Secretariaat heemkundekring:

Theo Schroemges, Scorpius 7,  
5175 XM Loon op Zand. Tel. 363030. Email:  
[secretaris@heemkundekringloonoptsandt.nl](mailto:secretaris@heemkundekringloonoptsandt.nl)

## Werkgroep Archief en Documentatie zoekt aanvulling

Deze heemkundewerkgroep is sinds twee jaar bezig om de documenten van de heemkundekring te digitaliseren. Zoals u begrijpen zult is dit een omvangrijk karwei. De documenten zitten nu in ongeveer tweehonderd dozen in een aantal kasten. Zij nemen enorm veel plaats in en zijn niet beveiligd tegen brand. Deze documenten digitaliseren heeft tot gevolg, dat er plaatsruimte gewonnen wordt en dat bij brand de inhoud van de documenten niet verloren gaat.

Dit werk geschiedt momenteel door een zevental vrijwilligers, met name op de eerste en derde dinsdag van de maand als de werkgroep in De Kletterenhoef werkzaam is.

Documenten (zoals krantenknipsels) die vandaag de dag verschijnen, worden meteen digitaal verwerkt. Dat geschiedt momenteel al door een drietal vrijwilligers die thuis voor onze werkgroep werkzaam zijn.

### Thuiswerkers

Wij zoeken uitbreiding van onze werkgroep met twee vrijwilligers, die ervaring hebben met het gebruik van de computer en die thuis de beschikking hebben over een pc en een scanner, waarmee pdf-bestanden gemaakt kunnen worden..

Vrijwilliger A scant c.q. maakt thuis op zelfgekozen tijdstippen pdf-bestanden van documenten uit het bestaande archief met name brochures en documenten met meerdere bladzijden.

Vrijwilliger B is abonnee van het Brabants Dagblad en verzamelt daaruit artikelen, die over ons kerkdorp gaan, voorziet ze van de juist hkk-code, datum en titels en maakt pdf-bestanden via internet. Ook dit gebeurt thuis op zelfgekozen tijdstippen

Beide vrijwilligers leveren hun pdf-files op een usb-stick of via e-mail aan bij de werkgroep, die ze vervolgens opneemt in de bestaande digitale databanken.

Nadere informatie is te verkrijgen bij Jan van Hoof (tel. 362694).

Aanmelding bij de secretaris Theo Schroemges: [secretaris@heemkundekringloonoptsandt.nl](mailto:secretaris@heemkundekringloonoptsandt.nl) of telefoon 363030. □

